2026/2387

3.11.2026

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2026/2387

z dnia 21 października 2026 r.

w sprawie ustanowienia programu na rzecz sprawnych i szybkich innowacji w dziedzinie obronności (AGILE) i zmiany rozporządzeń (UE) 2024/795 i (UE) 2026/467

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 173 ust. 3,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego [1],

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą [2],

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Powrót do działań wojennych o dużej intensywności, spowodowanych niczym niesprowokowaną i nieuzasadnioną wojną napastniczą Rosji przeciwko Ukrainie, stanowi zagrożenie dla Unii oraz wymaga znacznego i trwałego zwiększenia potencjału państw członkowskich w zakresie wzmacniania ich zdolności obronnych i gotowości obronnej. Długotrwałe pogorszenie się regionalnego i globalnego bezpieczeństwa wymaga dogłębnej transformacji europejskiej bazy technologiczno-przemysłowej sektora obronnego (EDTIB), aby zapewnić jej zdolność do dostarczania innowacyjnych produktów związanych z obronnością, w tym technologii, których potrzebują siły zbrojne państw członkowskich, w wystarczających ilościach i w wymaganych terminach, w szczególności podczas wojny.

(2) Szefowie państw lub rządów państw członkowskich na spotkaniu w Wersalu, które odbyło się w dniu 11 marca 2022 r., zobowiązali się do zwiększenia europejskich zdolności obronnych, podwyższenia wydatków państw członkowskich na obronę, zacieśnienia współpracy poprzez wspólne projekty i zamówienia realizowane na zasadzie współpracy w zakresie zdolności obronnych, do wyeliminowania braków, pobudzenia innowacji oraz wzmocnienia i rozwoju europejskiego przemysłu obronnego.

(3) Innowacje mają kluczowe znaczenie dla osiągnięcia i utrzymania gotowości obronnej Europy, zwłaszcza w obecnej erze nasilających się zagrożeń, rywalizacji systemowej i geopolitycznej. Mnożenie się zagrożeń wywołało międzynarodowy wyścig zbrojeń i globalną rywalizację technologiczną, w której nowe i przełomowe technologie w dziedzinach takich jak sztuczna inteligencja, technologie kwantowe, robotyka, cyberprzestrzeń i przestrzeń kosmiczna odgrywają decydującą rolę w utrzymaniu przewagi strategicznej i zapewnieniu wiarygodnego odstraszania. Osiągnięcie tych celów wymaga szybkiego testowania, walidacji i włączenia tych technologii do zdolności obronnych, a także stałego zaangażowania w ekosystem technologii i innowacji.

[1] Dz.U. C, C/2026/3556, 22.7.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/3556/oj.
[2] Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 6 października 2026 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 12 października 2026 r.

(4) Rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie pokazuje, jak szybko zmieniają się technologie związane z obronnością. Cykle innowacji stają się coraz krótsze, co oznacza, że produkty związane z obronnością muszą być szybko i nieustannie dostosowywane. Zmiany te wpływają również na dynamikę pola walki i uwypuklają znaczenie operacyjne niedrogich, opartych na oprogramowaniu rozwiązań, które można szybko modyfikować i sprawnie wdrażać, w tym między innymi bezzałogowych systemów autonomicznych, a także powiązanego oprogramowania, czujników, systemów łączności i technologii zwalczania systemów bezzałogowych statków powietrznych. Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP), w tym innowacyjne przedsiębiorstwa typu start-up i scale-up, często wywodzące się z sektora cywilnego, odgrywają kluczową rolę we wspieraniu obronności i sił zbrojnych Ukrainy. Te nowe podmioty z sektora obronnego zapewniają szybsze innowacje, większą elastyczność, oszczędne rozwiązania oraz nowe pomysły i procesy operacyjne. W rezultacie stają się one siłą napędową transformacji EDTIB. We wspólnej białej księdze Komisji i Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa z dnia 19 marca 2025 r. w sprawie obronności europejskiej – Gotowość 2030 podkreślono, jak ważny jest silny ekosystem innowacji technologicznych. Ma on zasadnicze znaczenie dla tego, aby europejski przemysł obronny, państwa członkowskie i stowarzyszone państwa trzecie mogły nadążać za szybko zmieniającym się charakterem współczesnych działań wojennych, gdzie zdolność do identyfikowania, dostosowywania i wdrażania nowych technologii szybko stała się jednym z podstawowych wymogów operacyjnych.

(5) Aby zapewnić kompleksowe wsparcie dla opartych na współpracy działań badawczo-rozwojowych w zakresie produktów związanych z obronnością, Unia ustanowiła Europejski Fundusz Obronny (EFO). EFO, którego budżet w wieloletnich ramach finansowych na lata 2021–2027 wynosi 7,3 mld EUR, ma na celu wspieranie konkurencyjności, współpracy, efektywności i zdolności innowacyjnych EDTIB, a także zmniejszenie fragmentacji w ramach EDTIB. EFO wspiera – jako jeden z największych programów badawczo-rozwojowych w dziedzinie obronności w Europie – oparte na współpracy działania na rzecz rozwijania najbardziej złożonych systemów obronnych, których żadne państwo członkowskie nie byłoby w stanie rozwijać samodzielnie. Wspiera również rozwój nowych europejskich łańcuchów dostaw w sektorze obronności. W ramach EFO w 2022 r. ustanowiono unijny system innowacji w dziedzinie obronności (EUDIS), aby zapewnić ukierunkowane wsparcie nietradycyjnym podmiotom z sektora obronnego, w szczególności MŚP, oraz obniżyć bariery w dostępie do rynku. W ramach EUDIS realizowano szereg inicjatyw, takich jak ukierunkowane zaproszenia do składania wniosków w dziedzinie badań i rozwoju, usługi w zakresie przyspieszenia rozwoju działalności i nawiązywania kontaktów, hakatony i finansowanie kapitałowe, które stanowią ok. 20 % budżetu EFO przeznaczanego każdego roku na ten cel. Działania te przyczyniły się do rozszerzenia EDTIB i zwiększenia zdolności innowacyjnych w dziedzinie obronności w całej Unii. Ponadto inicjatywa EFO „BraveTech EU" zapewnia dodatkowe wsparcie dla innowatorów w dziedzinie obronności, ponieważ oferuje im stopniowy dostęp do finansowania wraz z cyklami testowania technologii i iteracyjnego rozwoju. Koncentruje się ona na opracowywaniu rozwiązań opartych na potrzebach obronnych określonych przez Ukrainę i daje ukraińskiemu przemysłowi bezpośrednią możliwość współpracy z unijnymi innowatorami w dziedzinie obronności.

(6) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 ([3]) i (UE) 2024/795 ([4]) dają – poprzez instrument „Akcelerator" Europejskiej Rady ds. Innowacji (EIC) – możliwość wspierania technologii podwójnego zastosowania i stymulowania inwestycji w technologie związane z obronnością w ramach Platformy na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP). Ponadto niniejsze rozporządzenie umożliwia EIC bezpośrednie wspieranie technologii związanych z obronnością w formie bezpośredniego finansowania kapitałowego.

(7) Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2025/2653 ([5]) wprowadzono technologie związane z obronnością jako czwarty obszar inwestycji w ramach STEP, obok biotechnologii, technologii cyfrowych i czystych technologii. W rozporządzeniu (UE) 2024/795 przewidziano przyznawanie pieczęci suwerenności projektom, które spełniają minimalne wymogi jakościowe określone w programach wyszczególnionych w tym rozporządzeniu. Pieczęć suwerenności ma być stosowana jako znak jakości, który oferuje możliwość otrzymania finansowania – całkowitego, skumulowanego lub łączonego – w ramach innych programów unijnych lub od państw członkowskich. Aby projekty, które spełniają minimalne wymogi jakościowe określone w niniejszym rozporządzeniu, kwalifikowały się do uzyskania pieczęci suwerenności, należy zmienić rozporządzenie (UE) 2024/795 w celu włączenia programu ustanowionego niniejszym rozporządzeniem do wykazu kwalifikujących się programów.

([3]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa" oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1290/2013 i (UE) nr 1291/2013 (Dz.U. L 170 z 12.5.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj).

([4]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/795 z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie ustanowienia Platformy na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP) oraz zmiany dyrektywy 2003/87/WE oraz rozporządzeń (UE) 2021/1058, (UE) 2021/1056, (UE) 2021/1057, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 223/2014, (UE) 2021/1060, (UE) 2021/523, (UE) 2021/695, (UE) 2021/697 i (UE) 2021/241 (Dz.U. L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

([5]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2025/2653 z dnia 19 grudnia 2025 r. w sprawie zmiany rozporządzeń (UE) 2021/694, (UE) 2021/695, (UE) 2021/697, (UE) 2021/1153 i (UE) 2024/795 w odniesieniu do tworzenia zachęt do inwestycji związanych z obronnością w budżecie UE w celu wdrożenia planu ReArm Europe (Dz.U. L, 2025/2653, 22.12.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2653/oj).

(8) Rozporządzeniem (UE) 2025/2653 wprowadzono również ukierunkowane zmiany do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/697 ([6]), w szczególności w odniesieniu do działań w zakresie przełomowych technologii związanych z obronnością. W szczególności zmiany te umożliwiają określenie w programie prac najodpowiedniejszych kryteriów kwalifikacji i wyboru oraz procedur w odniesieniu do każdego zaproszenia do składania wniosków dotyczących projektów. Ponadto rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2026/2382 ([7]) wprowadzono dalsze zmiany do rozporządzenia (UE) 2021/697, aby rozszerzyć tę możliwość na wszelkie zaproszenia do składania wniosków ogłaszane w ramach Europejskiego Funduszu Obronnego, w szczególności skierowane do MŚP.

(9) Oprócz wsparcia udzielanego za pośrednictwem istniejących instrumentów unijnych należy ustanowić nowy program (zwany dalej „Programem") w celu zapewnienia szybkiego, sprawnego i ukierunkowanego wsparcia dla MŚP na potrzeby opracowania innowacyjnych rozwiązań obronnych i zapewnienia ich szybkiego dostarczenia państwom członkowskim i stowarzyszonym państwom trzecim, ze szczególnym uwzględnieniem oszczędności kosztowej. Program powinien koncentrować się na wspieraniu szybkiego rozwoju nowych i przełomowych produktów związanych z obronnością, w tym komponentów niezbędnych do ich produkcji, do wysokiego poziomu gotowości technologicznej, w tym na dostosowaniu technologii cywilnych do zastosowań obronnych. Program powinien zaspokajać najpilniejsze potrzeby państw członkowskich i stowarzyszonych państw trzecich w zakresie rozwoju zdolności, z uwzględnieniem priorytetów w zakresie zdolności określonych w kontekście wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB) i priorytetowych obszarów zdolności określonych na poziomie Unii, a także standardów NATO i innych odpowiednich standardów, ze szczególnym uwzględnieniem niedrogich rozwiązań obronnych. Program powinien również przyspieszyć cykle innowacji w zakresie nowych i przełomowych produktów związanych z obronnością, dostosowując ich rozwój do pilnych potrzeb państw członkowskich i stowarzyszonych państw trzecich, przy jednoczesnym wykorzystaniu potencjału innowacyjnego unijnego przemysłu obronnego jako całości. Powinien on również sprzyjać wykorzystywaniu takich produktów przez państwa członkowskie, stowarzyszone państwa trzecie i głównych wykonawców, wspierając zwiększanie skali rozwiązań opracowanych przez MŚP w całej Europie i ich integrację z transgranicznymi łańcuchami dostaw w dziedzinie obronności oraz poprawę bezpieczeństwa dostaw produktów związanych z obronnością w Unii, co ostatecznie zmniejszy strategiczne zależności i przyczyni się do wzmocnienia przewagi technologicznej i zdolności operacyjnych państw członkowskich.

(10) Aby zapewnić skuteczne wykonanie budżetu Unii, Program będzie w pełni komplementarny wobec istniejących instrumentów unijnych wspierających innowacje w dziedzinie obronności. EUDIS wspiera nietradycyjne podmioty z sektora obronnego w szerszych ramach EFO, w tym przez dotacje na badania i rozwój dla konsorcjów i inne działania wspierające skierowane do pojedynczych podmiotów, takie jak akcelerator biznesu i nawiązywanie kontaktów. Centrum unijnych innowacji w dziedzinie obronności (HEDI), zarządzane przez Europejską Agencję Obrony, wspiera współpracę między państwami członkowskimi w zakresie innowacji w dziedzinie obronności. HEDI pomaga połączyć wsparcie innowacji na poziomie Unii ze wspólnie określonymi potrzebami poprzez ustrukturyzowanie działań innowacyjnych wokół wymogów operacyjnych oraz poprzez powiązanie obiecujących rozwiązań z testowaniem, eksperymentowaniem, zaangażowaniem użytkowników i potencjalnymi ścieżkami wdrażania tych rozwiązań. Dzięki temu podejściu HEDI przyczynia się do zapewnienia, aby wsparcie innowacji w dziedzinie obronności nie tylko stanowiło odpowiedź na rozwój technologiczny, ale również uwzględniało potrzeby wojskowe i możliwości praktycznego wykorzystania. EIC jest jednym z kluczowych unijnych programów innowacji, który służy identyfikowaniu, rozwijaniu i skalowaniu przełomowych technologii i innowacji. Po przyjęciu rozporządzenia (UE) 2025/2653 program EIC STEP Scale Up zapewni bezpośrednie finansowanie kapitałowe, aby pomóc przedsiębiorstwom działającym w sektorze obronnym i w sektorze rozwiązań podwójnego zastosowania w zwiększeniu skali ich innowacji. Program wypełnia wyraźną lukę, ponieważ zapewnia uproszczone, bezpośrednie wsparcie dla poszczególnych MŚP na potrzeby opracowywania innowacyjnych rozwiązań oraz ich wdrażania przez państwa członkowskie i przemysł, z bardzo krótkimi terminami udzielania zamówień i wyraźnym powiązaniem z potrzebami państw członkowskich w zakresie zdolności. Powinien on zatem umożliwić Unii pilotażowe wdrażanie nowych podejść, aby wspierać innowacje w dziedzinie obronności, a jednocześnie uzupełniać istniejące instrumenty unijne na różnych poziomach zaawansowania, w różnych rozmiarach konsorcjów, w różnych ramach czasowych i w różnych dziedzinach technologicznych. Szybki rozwój zagrożeń obronnych wymaga przejścia ku bardziej elastycznemu podejściu, aby umożliwić innowacyjnym przedsiębiorstwom, w szczególności MŚP, szybkie reagowanie na zidentyfikowane wyzwania w zakresie zdolności. Program powinien zatem nadawać priorytet działaniom innowacyjnym opartym na wyzwaniach, z krótkimi cyklami iteracji, bezpośrednio powiązanymi z priorytetowymi wymogami operacyjnymi państw członkowskich.

([6]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/697 z dnia 29 kwietnia 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Obronny i uchylające rozporządzenie (UE) 2018/1092 (Dz.U. L 170 z 12.5.2021, s. 149, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj).

([7]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2026/2382 z dnia 21 października 2026 r. zmieniające rozporządzenia (WE) nr 1907/2006, (WE) nr 1272/2008, (UE) nr 528/2012, (UE) 2019/1021 i (UE) 2021/697 w odniesieniu do gotowości obronnej oraz ułatwienia realizacji inwestycji w obronność i poprawy warunków dla przemysłu obronnego (Dz.U. L, 2026/2382, 3.11.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2026/2382/oj).

(11) Komisja powinna również dążyć do maksymalizacji synergii między unijnymi programami wspierającymi innowacje. W tym celu Komisja mogłaby zaproponować szybkie ścieżki między Programem a innymi odpowiednimi unijnymi inicjatywami, takimi jak instrument „Akcelerator" EIC, program STEP Scale Up oraz akcelerator biznesu w ramach EUDIS. W stosownych przypadkach Program powinien również uwzględniać potencjalne synergie z odpowiednimi działaniami NATO dotyczącymi innowacji w dziedzinie obronności, w tym z akceleratorem innowacji obronnych NATO (DIANA).

(12) Program powinien dążyć do znaczącego skrócenia cykli innowacji produktów i technologii związanych z obronnością o wysokim potencjale przełomowym, w tym produktów i technologii, które nie są jeszcze dostępne na rynku, w celu zapewnienia, aby w okresie od jednego roku do trzech lat w pełni nadawały się one do eksploatacji i były gotowe do wykorzystania przez użytkowników końcowych. Program powinien również zapewniać, w stosownych przypadkach, aby produkty wspierane w jego ramach zawierały odpowiednie zabezpieczenia w zakresie cyberbezpieczeństwa i cyberodporności. Powinien on oferować innowatorom jak największą elastyczność w proponowaniu nowatorskich rozwiązań, w tym w przypadku gdy działają oni jako pojedyncze podmioty prawne, a jednocześnie umożliwiać zlecanie określonych zadań podwykonawcom lub współpracę z innymi podmiotami w trakcie jego realizacji.

(13) Utrzymującym się wyzwaniem strukturalnym, z którymi mierzą się europejskie MŚP z sektora obronności jest luka między udanymi innowacjami a ich operacyjnym wdrożeniem przez siły zbrojne państw członkowskich i stowarzyszonych państw trzecich. Aby wyeliminować tę lukę, Program powinien być dostosowany do rzeczywistych i priorytetowych potrzeb obronnych państw członkowskich i stowarzyszonych państw trzecich. Tym samym powinien on wspierać wdrażanie innowacyjnych rozwiązań przez ich siły zbrojne i przemysł obronny, w szczególności głównych wykonawców i podwykonawców pierwszego szczebla. W ramach Programu należy przewidzieć przyspieszoną procedurę umożliwiającą Unii wspieranie testowania i wdrażania innowacyjnych mechanizmów wsparcia odpowiadających na najpilniejsze wymogi w zakresie gotowości obronnej, w tym, w stosownych przypadkach, na rzecz priorytetowych obszarów zdolności określonych na poziomie Unii i europejskich projektów wspólnego zainteresowania w dziedzinie obronności (EDPCI). W ramach Programu należy przewidzieć przyspieszoną procedurę dostępu do ośrodków testowo-doświadczalnych w Unii oraz, w stosownych przypadkach i za ich zgodą, w stowarzyszonych państwach trzecich.

(14) Program powinien wspierać działania obejmujące testy praktyczne, eksperymenty i demonstracje, w tym, w stosownych przypadkach, opierając się na bieżących pracach prowadzonych przez Europejską Agencję Obrony. Działania te powinny umożliwić podmiotom walidację innowacyjnych rozwiązań w realistycznych warunkach operacyjnych, generując informacje zwrotne w czasie rzeczywistym, które można wykorzystać do doskonalenia rozwiązań w ramach procesu iteracyjnego. Aktywne zaangażowanie państw członkowskich i odpowiednich podmiotów z sektora przemysłu, takich jak główni wykonawcy i podwykonawcy pierwszego szczebla, ma kluczowe znaczenie na każdym etapie tego procesu, od ustanowienia wymogów dotyczących testowania po ocenę wykazanych zdolności. To zaangażowanie może przyczynić się do tworzenia wiarygodnych sygnałów popytu i ułatwi późniejsze decyzje dotyczące zamówień. Ponadto Program może wspierać wdrażanie nowych technologii i produktów przez agregację zapotrzebowania i stosowanie innowacyjnych mechanizmów udzielania zamówień, takich jak partnerstwa innowacyjne. Można również tworzyć wspólne platformy i usługi w celu zaspokojenia wspólnych potrzeb operacyjnych wielu użytkowników końcowych.

(15) Zdolności do działania w przestrzeni kosmicznej stały się nieodzownymi czynnikami umożliwiającymi prowadzenie nowoczesnych operacji w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa, ponieważ zapewniają funkcje krytyczne, w tym wywiad, obserwację i rozpoznanie, bezpieczną komunikację, pozycjonowanie, nawigację i synchronizację czasu oraz wczesne ostrzeganie. Rosnące uzależnienie sił zbrojnych od aktywów kosmicznych w połączeniu z coraz większą podatnością infrastruktury kosmicznej na zagrożenia sprawia ponadto, że odporność i zdolność reagowania europejskiego sektora kosmicznego stają się priorytetem strategicznym. Podwójne zastosowanie technologii i usług kosmicznych oznacza, że innowacje w sektorze kosmicznym mają bezpośredni i natychmiastowy wpływ na zdolności obronne oraz że popyt związany z obronnością może przyspieszyć rozwój i komercjalizację europejskich technologii kosmicznych. Program powinien zatem wspierać rozwój innowacyjnych zdolności obronnych opartych na przestrzeni kosmicznej, w tym poprzez włączanie nowych podmiotów i podmiotów nietradycyjnych, aby zwiększyć strategiczną autonomię Unii w przestrzeni kosmicznej i wzmocnić EDTIB. Obejmuje to wkład w rozwój przyszłego programu obserwacji Ziemi w ramach usługi rządowej o autonomicznych, odpornych i spełniających wymogi obronne zdolnościach w zakresie obserwacji Ziemi. Program powinien również wspierać działania w dziedzinie przestrzeni kosmicznej, aby przyspieszyć wykorzystanie zdolności obronnych opartych na przestrzeni kosmicznej przez państwa członkowskie oraz przez Unię, zgodnie z programem kosmicznym, programem bezpiecznej łączności lub w odniesieniu do działań Centrum Satelitarnego Unii Europejskiej przy jednoczesnym zapewnieniu spójności z odpowiednimi inicjatywami Unii związanymi z przestrzenią kosmiczną.

(16) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze dotyczące przyjmowania programów prac i decyzji o udzieleniu zamówienia. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 ([8]).

(17) Zgodnie z art. 153 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 ([9]) komisję oceniającą mogą wspierać zewnętrzni eksperci na podstawie decyzji właściwego urzędnika zatwierdzającego. Aby chronić poufność prac komisji oceniającej, na zasadzie odstępstwa od art. 242 ust. 4 tego rozporządzenia, wykazu niezależnych ekspertów nie należy podawać do wiadomości publicznej.

(18) W programie prac należy określić zaproszenia do składania wniosków, które mogą przyjąć formę wyzwania odnoszącego się do szczególnych potrzeb obronnych określonych w koordynacji z państwami członkowskimi, poprzez ustrukturyzowany proces z udziałem państw członkowskich, tak aby wspierane projekty odpowiadały rzeczywistym i priorytetowym potrzebom obronnym państw członkowskich. Te szczególne potrzeby obronne powinny być też określane w oparciu o unijne priorytety w zakresie zdolności wynikające z planu rozwoju zdolności i, w stosownych przypadkach, uzupełnione analizą braków i możliwości wskazanych w ramach skoordynowanego rocznego przeglądu w zakresie obronności. W proces określania wyzwań należy ściśle zaangażować Europejską Agencję Obrony, jako organ odpowiedzialny za plan rozwoju zdolności i jako gospodarza HEDI, oraz Europejską Służbę Działań Zewnętrznych, w tym Sztab Wojskowy Unii Europejskiej, a także przedstawicieli stowarzyszonych państw trzecich. Komisja powinna również korzystać, wyłącznie w charakterze doradczym, z wkładu uznanych podmiotów przemysłu obronnego i szerszej EDTIB, w tym głównych wykonawców, w celu określenia wyzwań, z myślą o zaspokojeniu szczególnych, ukierunkowanych na realizację zadań potrzeb w zakresie zdolności, pod warunkiem że taki wkład nie wpływa na formę zaproszeń do składania wniosków w sposób szkodliwy dla uczciwej konkurencji lub dla udziału nowych podmiotów z sektora obronnego, w szczególności MŚP oraz innowacyjnych przedsiębiorstw typu start-up i scale-up. We wszystkich przypadkach priorytetowo należy traktować wyzwania, które cieszą się najszerszym wsparciem ze strony państw członkowskich, a zarazem odzwierciedlają rzeczywisty wspólny popyt i dostosowanie strategiczne oraz przyczyniają się do gotowości obronnej Unii jako całości. Aby objąć pełen zakres innowacji, Program powinien również uwzględniać zaproszenia do składania wniosków, które dotyczą szerszych celów dotyczących innowacji w dziedzinie obronności. Przy wyborze projektów w ramach takich zaproszeń Komisja powinna zapewnić, aby Program przyczyniał się do zwiększenia zdolności przemysłu obronnego w całej Unii oraz do przeciwdziałania zarówno pilnym, jak i długotrwałym zagrożeniom.

(19) Program ma na celu wspieranie działań innowacyjnych prowadzonych przez nietradycyjne podmioty z sektora obronnego, a przede wszystkim przez MŚP. Dzięki zapewnieniu ukierunkowanego wsparcia Program ma przyspieszyć rozwój i dopracowanie przełomowych technologii i produktów, a także ułatwić wejście tych technologii i produktów na rynek, co w ostatecznym rozrachunku zwiększy ich konkurencyjność i przyczyni się do rozwoju takich podmiotów.

(20) Państwa trzecie będące członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego powinny mieć możliwość uczestniczenia w Programie w charakterze stowarzyszonych państw trzecich w ramach współpracy ustanowionej na podstawie Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym ([10]), które przewiduje wdrażanie programów na podstawie decyzji przyjętej na mocy tego porozumienia. Ukraina również powinna mieć możliwość uczestniczenia w Programie w charakterze stowarzyszonego państwa trzeciego, zgodnie z Układem o stowarzyszeniu między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej oraz ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Ukrainą, z drugiej strony ([11]).

([8]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

([9]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (Dz.U. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

([10]) Dz.U. L 1 z 3.1.1994, s. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1994/1/oj.

([11]) Dz.U. L 161 z 29.5.2014, s. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2014/295/oj.

(21) Rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie spowodowała w Ukrainie ogromne szkody. Co więcej, Ukraina utraciła dostęp do międzynarodowych rynków finansowych i doświadczyła znacznego spadku dochodów publicznych, przy jednoczesnym znacznym wzroście wydatków publicznych. W tym kontekście jest prawdopodobne, że w nadchodzących latach Ukraina będzie mieć znaczne potrzeby finansowe. Z tego powodu Ukraina nie będzie zobowiązana do wniesienia wkładu finansowego na rzecz Programu, aby zostać do niego włączona. W układach o stowarzyszeniu dotyczących uczestnictwa w Programie określone zostaną szczegółowe zasady i warunki regulujące uczestnictwo Ukrainy w Programie.

(22) Ponieważ celem Programu jest wspieranie zdolności innowacyjnych unijnego przemysłu obronnego, do otrzymania wsparcia powinny kwalifikować się wyłącznie podmioty prawne, które mają siedzibę w Unii lub w stowarzyszonych państwach trzecich i które nie są kontrolowane przez niestowarzyszone państwa trzecie ani podmioty z niestowarzyszonych państw trzecich. Aby chronić podstawowe interesy Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony, infrastruktura, obiekty, aktywa i zasoby odbiorców finansowania unijnego i podwykonawców uczestniczących w działaniach wspieranych w ramach Programu powinny znajdować się na terytorium państwa członkowskiego lub stowarzyszonego państwa trzeciego przez cały czas trwania działania, a zarządcze struktury wykonawcze odbiorców powinny znajdować się w Unii lub w stowarzyszonym państwie trzecim. Aby zabezpieczyć te podstawowe interesy w zakresie bezpieczeństwa i obrony, te kryteria kwalifikowalności powinny mieć również zastosowanie do finansowania zapewnianego w drodze zamówień.

(23) Ocena śródokresowa EFO wykazała, że obciążenie administracyjne i czas potrzebny na udzielenie gwarancji w przypadku, gdy odbiorca finansowania unijnego mający siedzibę w Unii jest kontrolowany przez niestowarzyszone państwo trzecie lub podmiot z niestowarzyszonego państwa trzeciego, są nie do pogodzenia z szybkością i elastycznością niezbędnymi do skutecznej realizacji Programu. Aby sprostać temu wyzwaniu i ułatwić sprawną realizację Programu, nie należy zezwalać na odstępstwa od zasady, zgodnie z którą odbiorcy nie mogą być kontrolowani przez podmioty mające siedzibę poza Unią lub poza stowarzyszonymi państwami trzecimi. Doświadczenie z poprzednich programów na rzecz przemysłu obronnego wskazuje również, że udzielenie gwarancji skutkuje dodatkową złożonością proceduralną i dłuższymi okresami oceny, przy czym usunięcie tego wyjątku prawdopodobnie nie wpłynęłoby znacząco na liczbę kwalifikujących się podmiotów.

(24) Aby państwa członkowskie mogły korzystać z najnowocześniejszych technologii i innowacji, Program powinien móc zapewniać zachęty przyciągające MŚP mające siedzibę poza Unią lub stowarzyszonymi państwami trzecimi i mogące znacząco przyczynić się do osiągnięcia celów Programu. Takie finansowanie unijne powinno być uzależnione od tego, czy dane MŚP jest kontrolowane przez państwo członkowskie lub stowarzyszone państwo trzecie lub przez podmiot mający siedzibę w państwie członkowskim lub stowarzyszonym państwie trzecim, oraz od tego, czy dane MŚP nie ma siedziby ani zarządczych struktur wykonawczych w Rosji lub w państwach wspierających rosyjską wojnę napastniczą przeciwko Ukrainie, z uwzględnieniem bieżącej sytuacji, a w szczególności niczym niesprowokowanej i nieuzasadnionej wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie.

(25) W programie prac w odniesieniu do ograniczonej liczby przypadków należy umożliwić określenie pewnych procedur wyboru, w ramach których MŚP mogą uczestniczyć w Programie, nawet jeśli nie spełniają jeszcze kryteriów kwalifikowalności związanych z ustanowieniem ich siedziby lub ich zarządczych struktur wykonawczych w Unii lub w stowarzyszonym państwie trzecim. Mechanizm, określany w niniejszym rozporządzeniu jako „interwencja motywująca", polega na przyznaniu odbiorcom finansowania unijnego tymczasowego i warunkowego zawieszenia tego kryterium kwalifikowalności, które musieliby spełnić w terminie określonym w zobowiązaniu prawnym do otrzymania finansowania unijnego. Interwencja motywująca powinna pozostawać bez uszczerbku dla głównego celu Programu, jakim jest wspieranie MŚP mających siedzibę w Unii lub w stowarzyszonych państwach trzecich. Ponadto można zapewnić finansowanie unijne na pokrycie kosztów związanych z przeniesieniem siedziby tych MŚP lub ich wykonawczych struktur zarządzających do Unii lub do stowarzyszonego państwa trzeciego. Interesy finansowe Unii powinny być należycie chronione, a płatności powinny być dokonywane dopiero po spełnieniu kryteriów kwalifikowalności przed upływem okresu określonego w danym zobowiązaniu prawnym. Aby zachować ukierunkowany i wyjątkowy charakter tego wsparcia, w programie prac powinno być możliwe określenie pułapów dla interwencji motywujących i wsparcia finansowego na pokrycie kosztów przeniesienia zarówno pod względem ogólnego udziału w puli środków finansowych, jak i pod względem całkowitego finansowania unijnego przyznanego indywidualnym odbiorcom.

(26) Aby interwencja motywująca mogła osiągnąć zamierzony cel, powinno być możliwe odstąpienie od kryterium kwalifikowalności, zgodnie z którym odbiorcy finansowania unijnego, którzy chcą otrzymać finansowanie unijne, muszą mieć siedzibę i zarządczą strukturę wykonawczą w Unii lub w stowarzyszonym państwie trzecim, pod warunkiem że finansowanie to służy konkretnie ułatwieniu spełnienia tych kryteriów kwalifikowalności, w tym przez pokrycie kosztów związanych z przeniesieniem przedsiębiorstwa lub z ustanowieniem jego zarządczej struktury wykonawczej w Unii lub w stowarzyszonym państwie trzecim.

(27) Aby podczas wykonywania niniejszego rozporządzenia zapewnić przestrzeganie międzynarodowych zobowiązań Unii i jej państw członkowskich, działania związane z produktami, których stosowanie, rozwój lub produkcja są zakazane na mocy prawa międzynarodowego, nie powinny otrzymywać wsparcia w ramach Programu. Kwalifikowalność działań w zakresie nowych i przełomowych produktów związanych z obronnością powinna zatem również być uzależniona od zmian w prawie międzynarodowym. Ponadto działania, które służą opracowywaniu śmiercionośnej broni autonomicznej bez zapewnienia możliwości sprawowania przez człowieka merytorycznej kontroli nad decyzjami w sprawie wyboru i zaatakowania celu w przypadku przeprowadzania ataków na ludzi, nie powinny kwalifikować się do wsparcia z Programu, bez uszczerbku dla możliwości zapewnienia finansowania unijnego działań służących opracowywaniu systemów wczesnego ostrzegania i środków przeciwdziałania do celów obronnych. Biorąc pod uwagę tempo wymagane do rozwoju innowacyjnych i przełomowych technologii związanych z obronnością oraz nadrzędny cel Programu, jakim jest przyciągnięcie MŚP, przedsiębiorstw typu start-up i scale-up i nietradycyjnych podmiotów z sektora obronnego, Komisja powinna zapewnić, aby nie stanowiło to nadmiernego obciążenia administracyjnego dla wnioskodawców. Ponadto ocena tego wymogu nie powinna powodować opóźnień w realizacji Programu.

(28) Zważywszy na to, że działania wspierane w ramach Programu należy realizować w krótkim czasie przy jednoczesnym zminimalizowaniu obciążenia administracyjnego dla wnioskodawców, w przypadku gdy wsparcie unijne udzielane jest w formie dotacji, należy stosować finansowanie unijne niepowiązane z kosztami lub uproszczone metody rozliczania kosztów. Biorąc pod uwagę potrzebę zapewnienia szybkiego, dostępnego i zorientowanego na wyniki wsparcia dla MŚP, w tym dla innowacyjnych przedsiębiorstw typu start-up i scale-up, dotacje w ramach Programu powinny mieć – w miarę możliwości – formę płatności ryczałtowych, aby zmniejszyć obciążenie administracyjne, zwiększyć przewidywalność dla odbiorców finansowania unijnego oraz umożliwić im skupienie się na osiągnięciu uzgodnionych wyników. Finansowania unijnego w formie zwrotu rzeczywistych kosztów kwalifikowalnych należy udzielać wyłącznie wtedy, gdy celów danego działania nie można osiągnąć w żaden inny sposób.

(29) Do funkcjonowania przemysłu obronnego nie mają zastosowania konwencjonalne zasady i modele biznesowe, które obowiązują na bardziej tradycyjnych rynkach. Popyt pochodzi prawie wyłącznie ze strony rządów krajowych, które także kontrolują całość zakupów produktów i technologii związanych z obronnością, w tym ich wywóz. W związku z tym przemysł obronny, w szczególności mali i nietradycyjni innowatorzy w dziedzinie obronności, nie angażuje się w znaczące projekty innowacyjne finansowane ze środków własnych, a państwa członkowskie i stowarzyszone państwa trzecie często pokrywają wszystkie związane z nimi koszty. Podmioty te mierzą się ponadto z utrzymującymi się barierami w dostępie do finansowania, w tym współfinansowania, w szczególności prywatnego finansowania na rzecz inwestycji, ze względu na ryzyko, jakie uczestnicy rynku wiążą z takimi inwestycjami. Z uwagi na pilną potrzebę pobudzenia inwestycji w unijnym przemyśle obronnym istotne znaczenie ma lewarowanie inwestycji publicznych w innowacje w dziedzinie obronności. Zważywszy że w przeciwnym razie środki te nie zostałyby przedsięwzięte, zasadne wydaje się umożliwienie – bez uszczerbku dla art. 193 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 – aby finansowanie unijne pokrywało do 100 % kosztów kwalifikowalnych dotyczących działań kwalifikujących się w ramach Programu.

(30) Aby jeszcze bardziej uprościć i przyspieszyć proces składania i oceny wniosków, finansowanie unijne powinno być udzielane w drodze specjalnej procedury oceny, obejmującej określone kontrole po wydaniu decyzji o udzieleniu zamówienia. Wnioskodawców należy zapraszać do składania wniosków wraz z krótkim streszczeniem. Streszczenie to należy oceniać przed dokonaniem pełnej oceny wniosków pod kątem odpowiednich kryteriów wyboru określonych w programie prac. Podejście to ma na celu zmniejszenie obciążenia administracyjnego dla wnioskodawców i jak najszybsze zagwarantowanie pewności finansowej, przy jednoczesnym zaakceptowaniu rozsądnego poziomu ryzyka finansowego lub prawnego dla Unii, proporcjonalnego do realizowanych celów. Należy odpowiednio chronić interesy finansowe Unii i nie należy uruchamiać finansowania przed zakończeniem oceny końcowej.

(31) Aby uprościć i przyspieszyć proces składania i oceny wniosków, powinno być możliwe odstąpienie od niektórych innych obowiązków określonych w rozporządzeniu (UE, Euratom) 2024/2509. W szczególności należy zezwolić na odstępstwa od art. 199, 201 i 203 tego rozporządzenia dotyczących treści i oceny wniosków o udzielenie dotacji, a także od art. 170 ust. 1 lit. b) i c) oraz art. 170 ust. 2 tego rozporządzenia dotyczących postępowań o udzielenie zamówienia. Odstępstwa te powinny umożliwić przyjęcie decyzji o udzieleniu zamówienia i podpisanie umów o udzielenie dotacji na podstawie wstępnej oceny kryteriów kwalifikowalności i wyboru, w stosownych przypadkach w oparciu o oświadczenia wnioskodawców i oferentów, w tym w odniesieniu do wymogów w zakresie kontroli, bez wymagania dokumentów potwierdzających na tym etapie. Ponadto należy skrócić harmonogramy powiadamiania o wynikach oceny wstępnej i przyjmowania decyzji o udzieleniu zamówienia oraz określić je w programie prac, co umożliwi Komisji niezwłoczne podjęcie działań. Ocenę końcową odpowiednich kryteriów należy jednak zakończyć w ciągu czterech miesięcy od upływu terminu składania wniosków. Należy odpowiednio chronić interesy finansowe Unii, a płatności należy przekazywać dopiero po zakończeniu oceny końcowej.

(32) Jako alternatywa dla tej przyspieszonej procedury oceny oraz aby Unia mogła wspierać innowacyjne rozwiązania bez początkowego sztucznego zawężania lub ograniczania wynikającego z konkretnej formy wsparcia unijnego, Program powinien umożliwiać bardziej elastyczne i dostępne podejście do identyfikacji, wyboru i wspierania innowacyjnych projektów i pomysłów, w tym przez neutralne dla instrumentu procedury wyboru. W ramach tego podejścia pomysły powinny być oceniane i wybierane na podstawie ich wartości merytorycznej w odniesieniu do wkładu w realizację celów Programu. Najbardziej odpowiedni i skuteczny instrument wykonania budżetu w ramach Programu, niezależnie od tego, czy jest to dotacja, zamówienie czy inna forma wsparcia, powinien być określany dopiero po przeprowadzeniu procedury wyboru, biorąc pod uwagę szczególne cechy, wymogi i wartość merytoryczną danego projektu.

(33) Aby zachować atrakcyjność dla szerszego grona potencjalnych wnioskodawców i wyeliminować istniejącą lukę w cyklu innowacji w dziedzinie obronności, niezbędne i proporcjonalne jest umożliwienie kwalifikowania do finansowania unijnego kosztów poniesionych przed przedłożeniem wniosku o udzielenie dotacji, jak przewidziano w art. 196 ust. 2 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. Program koncentruje się na działaniach rozwojowych na późnym etapie, które wypełniają krytyczną lukę między komercjalizacją a zamówieniami, a także przybliżają nowe i przełomowe produkty związane z obronnością do gotowości rynkowej i wdrożenia operacyjnego. Innowacyjne przedsiębiorstwa, w szczególności MŚP, często rozpoczynają prace rozwojowe i finansują je ze środków własnych, zanim pojawią się formalne możliwości uzyskania finansowania. To podejście umożliwi wspieranie w ramach Programu kluczowych działań innowacyjnych, które rozpoczęto nie wcześniej niż trzy miesiące przed terminem zamknięcia zaproszenia do składania wniosków oraz udzielenie finansowania unijnego, aby można je było szybciej ukończyć, zapewniając terminowe osiągnięcie rezultatów odpowiadających na najpilniejsze wyzwania, przed którymi stoją siły zbrojne państw członkowskich i stowarzyszonych państw trzecich.

(34) W dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/81/WE ([12]) przewidziano szczególne wyłączenie z obowiązków w odniesieniu do zamówień udzielanych w ramach niektórych programów współpracy obejmujących badania i działania rozwojowe. W związku z przyjęciem dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2026/2383 ([13]) w dyrektywie 2009/81/WE wyjaśniono, że projekt badawczo-rozwojowy zarządzany przez instytucje lub organy Unii, który jest realizowany zgodnie z przepisami unijnymi i finansowany z budżetu Unii, stanowi program współpracy prowadzony wspólnie przez co najmniej dwa państwa członkowskie i może nadal obejmować etapy następujące po etapie prac badawczo-rozwojowych. W takim przypadku powinna też istnieć możliwość wyłączenia zamówień udzielonych po zakończeniu tych etapów. Wyłączenie to ma zastosowanie w szczególności do zamówień udzielanych w ramach projektów wspieranych w ramach Programu.

([12]) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/81/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania niektórych zamówień na roboty budowlane, dostawy i usługi przez instytucje lub podmioty zamawiające w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa i zmieniająca dyrektywy 2004/17/WE i 2004/18/WE (Dz.U. L 216 z 20.8.2009, s. 76, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj).

([13]) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady(UE) 2026/2383 z dnia 21 października 2026 r. zmieniająca dyrektywy 2009/43/WE i 2009/81/WE w odniesieniu do uproszczenia wewnątrzunijnych transferów produktów związanych z obronnością oraz uproszczenia zamówień publicznych w dziedzinie bezpieczeństwa i obronności (Dz.U. L, 2026/2383, 3.11.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2026/2383/oj).

(35) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2026/467 ([14]) przewiduje unijną pomoc dla Ukrainy w formie pożyczki w celu zapewnienia przewidywalnej, ciągłej, elastycznej i terminowej pomocy finansowej i gospodarczej, aby wesprzeć to państwo w zaspakajaniu potrzeb finansowych wynikających z rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie i z niepłacenia przez Rosję reparacji. Zgonie z art. 13 ust. 4 lit. f) tego rozporządzenia producenci i podwykonawcy biorący udział w produkcji produktów związanych z obronnością, którzy spełniają warunki kwalifikowalności w ramach niektórych unijnych programów obronnych równoważne warunkom określonym w tym rozporządzeniu, mogą być uznani za spełniających określone w nim warunki kwalifikowalności. Ponieważ program nie istniał w momencie przyjęcia tego rozporządzenia, należy zmienić to rozporządzenie w celu zapewnienia, aby odbiorców finansowania unijnego w ramach Programu, którzy spełniają równoważne warunki kwalifikowalności, można było uznać za spełniających warunki kwalifikowalności na podstawie tego rozporządzenia, pod warunkiem że żadne późniejsze zmiany nie wpływają na spełnianie tych warunków.

(36) Aby zapewnić odpowiedni poziom bezpieczeństwa informacji niejawnych, przy zawieraniu niejawnych umów i porozumień o finansowaniu należy przestrzegać minimalnych norm w zakresie bezpieczeństwa przemysłowego. W tym celu oraz zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami krajowymi państwa członkowskie i stowarzyszone państwa trzecie, na których terytorium odbiorcy finansowania unijnego mają siedzibę, powinny ustanowić ramy bezpieczeństwa – obejmujące instrukcje bezpieczeństwa projektu i powiązany przewodnik nadawania klauzul – w przypadkach gdy realizacja Programu wiązałaby się z informacjami, które wymagają nadania klauzuli tajności, lub prowadziła do powstania takich informacji.

(37) Niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie bez uszczerbku dla unijnych reguł konkurencji, w szczególności art. 101–109 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz aktów prawnych, które nadają skuteczność tym artykułom.

(38) Należy określić orientacyjną pulę środków finansowych dla Programu.

(39) W rozporządzeniu (UE, Euratom) 2024/2509 określono zasady uchwalania i wykonywania budżetu ogólnego Unii, w tym zasady dotyczące dotacji, nagród, darowizn o charakterze niefinansowym, zamówień, zarządzania pośredniego, pomocy finansowej, instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych.

(40) Zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 ([15]), rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 ([16]), rozporządzeniem Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 ([17]) oraz rozporządzeniem Rady (UE) 2017/1939 ([18]) interesy finansowe Unii należy chronić za pomocą proporcjonalnych środków, w tym środków w zakresie zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym, ich wykrywania, korygowania i prowadzenia w ich sprawie postępowań, odzyskiwania środków utraconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, nakładania kar administracyjnych.

([14]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2026/467 z dnia 24 lutego 2026 r. w sprawie wdrożenia wzmocnionej współpracy w zakresie ustanowienia pożyczki na potrzeby wsparcia Ukrainy na lata 2026 i 2027 (Dz.U. L, 2026/467, 26.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2026/467/oj).

([15]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj).

([16]) Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj).

([17]) Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj).

([18]) Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj).

(41) W szczególności, zgodnie z rozporządzeniami (UE, Euratom) nr 883/2013 i (Euratom, WE) nr 2185/96, Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) może prowadzić dochodzenia, w tym kontrole na miejscu i inspekcje, w celu ustalenia, czy miały miejsce nadużycia finansowe, korupcja lub wszelka inna nielegalna działalność na szkodę interesów finansowych Unii. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939 Prokuratura Europejska może prowadzić postępowania przygotowawcze oraz wnosić i popierać oskarżenia dotyczące nadużyć finansowych i innych nielegalnych działań naruszających interesy finansowe Unii, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 ([19]).

(42) Zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509 osoby i podmioty, które otrzymują środki finansowe Unii, mają w pełni współpracować w celu ochrony interesów finansowych Unii, przyznać Komisji, OLAF-owi, Prokuraturze Europejskiej i Trybunałowi Obrachunkowemu niezbędne prawa i dostęp, a także zapewnić, aby wszelkie osoby trzecie uczestniczące w wykonywaniu środków finansowych Unii przyznały tym organom równoważne prawa.

(43) Z uwagi na pilną potrzebę wsparcia kluczowych inwestycji w zdolności obronne, w szczególności w innowacje w dziedzinie obronności, w kontekście naglących wyzwań geopolitycznych za właściwe uważa się, aby niniejsze rozporządzenie weszło w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

(44) Ze względu na to, że Program ma być ograniczony w czasie i ma mieć ograniczony zakres, powinien pozostawać bez uszczerbku dla wszelkich przyszłych unijnych programów lub instrumentów zapewniających wsparcie polityki przemysłu obronnego.

(45) Komisja powinna ocenić skuteczność Programu w osiąganiu celów określonych w niniejszym rozporządzeniu. W ramach tej oceny należy również zbadać, czy mechanizmy wdrażania wprowadzone w ramach Programu, w tym przyspieszone procedury wyboru i elastyczne formy wsparcia unijnego, powinny zostać rozszerzone, dostosowane lub włączone do przyszłych unijnych programów. Wyniki tej oceny powinny stanowić podstawę przyszłych decyzji dotyczących wsparcia unijnego dla MŚP na rzecz innowacji w dziedzinie obronności. W tym celu Komisja powinna sporządzić sprawozdanie z realizacji Programu, zawierające informacje na temat poziomu uczestnictwa MŚP, geograficznego rozmieszczenia wspieranych podmiotów w całej Unii i stowarzyszonych państwach trzecich, tematycznego podziału wspieranych działań, podziału wydatków według rodzajów działań wspieranych w ramach Programu, skuteczności uproszczonych procedur wyboru w odniesieniu do wskaźników referencyjnych w istniejących instrumentach oraz zagregowanych danych dotyczących wykorzystania produktów finansowanych z Programu. Sprawozdanie należy przedłożyć Parlamentowi Europejskiemu i Radzie. Biorąc pod uwagę wysokie ryzyko i duży potencjał nowych i przełomowych innowacji w dziedzinie obronności, sukces Programu należy oceniać na poziomie portfela.

(46) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia, w szczególności wzmocnienie konkurencyjności i zdolności innowacyjnych EDTIB w całej Unii, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na rozmiary i skutki programu we wspieraniu innowacji w dziedzinie obronności w całej Unii możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu,

([19]) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj).

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsze rozporządzenie ustanawia program na rzecz sprawnych i szybkich innowacji w dziedzinie obronności (zwany dalej „Programem") na okres od dnia 1 stycznia 2027 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. oraz określa jego cele i budżet, formy finansowania w ramach Programu i zasady udzielania tego finansowania.

Artykuł 2

Definicje

Na potrzeby niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

1) „podmiot prawny" oznacza:

   a) osobę prawną utworzoną i uznaną za taką na mocy prawa unijnego, krajowego lub międzynarodowego, w tym struktury na rzecz europejskiego programu zbrojeniowego (SEAP) ustanowione zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2025/2643 ([20]), która posiada osobowość prawną i zdolność do działania we własnym imieniu, wykonywania praw i zaciągania zobowiązań; lub

   b) podmiot nieposiadający osobowości prawnej, o którym mowa w art. 200 ust. 2 lit. c) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509;

2) „kontrola" oznacza zdolność do wywierania decydującego wpływu na podmiot prawny, bezpośrednio lub pośrednio, poprzez co najmniej jeden pośredni podmiot prawny;

3) „produkty związane z obronnością" oznaczają produkty związane z obronnością, o których mowa w załączniku do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/43/WE ([21]), jak również roboty budowlane, dostawy i usługi bezpośrednio związane z tymi produktami w przypadku wszelkich elementów związanych z ich cyklem życia w rozumieniu art. 2 lit. c) dyrektywy 2009/81/WE;

4) „nowy i przełomowy produkt związany z obronnością" oznacza udoskonalony lub całkowicie nowy produkt związany z obronnością:

   a) który prowadzi do radykalnej transformacji, w tym do zmiany paradygmatu w zakresie koncepcji i prowadzenia spraw obronnych, między innymi poprzez zastąpienie istniejących technologii związanych z obronnością lub sprawienie, że staną się one mniej skuteczne lub przestarzałe; oraz

   b) co do którego oczekuje się, że przed końcem działania wspieranego w ramach Programu będzie w pełni nadawał się do eksploatacji;

([20]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2025/2643 z dnia 16 grudnia 2025 r. w sprawie ustanowienia Programu na rzecz europejskiego przemysłu obronnego oraz ram środków w celu zapewnienia terminowej dostępności i terminowych dostaw produktów związanych z obronnością („rozporządzenie w sprawie EDIP") (Dz.U. L, 2025/2643, 29.12.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2643/oj).

([21]) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/43/WE z dnia 6 maja 2009 r. w sprawie uproszczenia warunków transferów produktów związanych z obronnością we Wspólnocie (Dz.U. L 146 z 10.6.2009, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/43/oj).

5) „zarządcza struktura wykonawcza” oznacza organ podmiotu prawnego, powołany zgodnie z prawem krajowym i, w stosownych przypadkach, podlegający dyrektorowi generalnemu tego podmiotu, który to organ jest uprawniony do określania strategii, celów i ogólnego kierunku działania danego podmiotu prawnego oraz nadzoruje i monitoruje proces podejmowania decyzji przez kierownictwo danego podmiotu prawnego;

6) „rezultaty” oznaczają materialne lub niematerialne skutki działania wspieranego w ramach Programu, takie jak dane, know-how lub informacje, bez względu na ich formę lub charakter oraz niezależnie od tego, czy mogą być one chronione, jak również wszelkie związane z nimi prawa, w tym prawa własności intelektualnej;

7) „małe i średnie przedsiębiorstwa” (MŚP) oznaczają małe i średnie przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 2 załącznika do zalecenia Komisji 2003/361/WE ([22]);

8) „podstawowe informacje” oznaczają informacje niezbędne lub przydatne do realizacji Programu, przygotowane przed rozpoczęciem działania wspieranego w ramach Programu lub poza jego ramami oraz przekazane i wykorzystane na potrzeby tego działania;

9) „nowe informacje” oznaczają dane, know-how lub informacje wytworzone w ramach realizacji Programu, bez względu na ich formę lub charakter;

10) „podmiot z niestowarzyszonego państwa trzeciego” oznacza:

a) podmiot prawny, którego siedziba znajduje się w niestowarzyszonym państwie trzecim; lub

b) podmiot prawny, którego siedziba znajduje się w Unii lub w stowarzyszonym państwie trzecim, ale którego zarządcze struktury wykonawcze znajdują się w niestowarzyszonym państwie trzecim.

Artykuł 3

Cele

1. Celem ogólnym Programu jest wspieranie zdolności MŚP, w tym innowacyjnych przedsiębiorstw typu start-up i scale-up, w zakresie szybkiego wprowadzania innowacji w celu zapewnienia szybkiego dostarczania nowych i przełomowych produktów związanych z obronnością, ze szczególnym uwzględnieniem oszczędności kosztowej, tak aby sprostać najnowszym i szybko zmieniającym się wyzwaniom, przed którymi stoją siły zbrojne państw członkowskich i stowarzyszonych państw trzecich, w szczególności wyzwaniom wynikającym z wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie. Program wspiera tym samym konkurencyjność europejskiej bazy technologiczno-przemysłowej sektora obronnego (EDTIB) i przyczynia się do zwiększenia gotowości przemysłu obronnego Unii, a zarazem ma ograniczać strategiczne zależności od niestowarzyszonych państw trzecich w całym spektrum technologii związanych z obronnością.

2. Program ma także następujące cele szczegółowe:

a) znaczne przyspieszenie cykli innowacji nowych i przełomowych produktów związanych z obronnością opracowanych w całej Unii przez MŚP, z uwzględnieniem pilnych potrzeb państw członkowskich i stowarzyszonych państw trzecich oraz przy wykorzystaniu potencjału innowacyjnego całego przemysłu Unii; oraz

b) zwiększenie wykorzystania przez państwa członkowskie i stowarzyszone państwa trzecie – a także przez głównych wykonawców z przemysłu obronnego, integratorów systemów i podwykonawców pierwszego szczebla – nowych i przełomowych produktów związanych z obronnością opracowanych przez MŚP, w tym dzięki specjalnym działaniom służącym nawiązywaniu kontaktów, a tym samym wspieranie zwiększania skali działalności takich MŚP w całej Europie, promowanie ich integracji z transgranicznymi łańcuchami dostaw w dziedzinie obronności, zwiększenie odporności i bezpieczeństwa dostaw takich produktów, przyczynienie się do rozwoju zdolności innowacyjnych w dziedzinie obronności w całej Unii i w efekcie wzmocnienie przewagi technologicznej państw członkowskich.

([22]) Zalecenie Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. dotyczące definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (Dz.U. L 124 z 20.5.2003, s. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj).

Artykuł 4

Budżet

1. Orientacyjna pula środków finansowych na realizację Programu od dnia 1 stycznia 2027 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. wynosi 115 000 000 EUR w cenach bieżących.

2. Zobowiązania budżetowe z tytułu działań trwających dłużej niż jeden rok budżetowy można rozłożyć na kilka lat na roczne raty.

3. Środki finansowe można wprowadzać do budżetu Unii poza 2027 r., aby pokryć niezbędne wydatki oraz aby umożliwić zarządzanie działaniami wspieranymi w ramach Programu, które nie zostały zakończone przez końcem obowiązywania Programu, a także aby pokryć wydatki na mające zasadnicze znaczenie działania operacyjne i usługi.

4. Pulę środków finansowych, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, oraz kwoty dodatkowych zasobów, o których mowa w art. 5, można wykorzystać także na pomoc techniczną i administracyjną na potrzeby realizacji Programu, np. na działania przygotowawcze i działania w zakresie monitorowania, kontroli, audytu i oceny, w tym projektowanie, tworzenie, testowanie, certyfikację, obsługę i utrzymanie instytucjonalnych systemów i platform informatycznych, oraz na działania informacyjne i komunikacyjne, w tym komunikację instytucjonalną na temat priorytetów politycznych Unii, oraz na inną pomoc techniczną i administracyjną lub wydatki związane z personelem, poniesione przez Komisję w ramach zarządzania Programem.

Artykuł 5

Dodatkowe zasoby

1. Państwa członkowskie, instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii, państwa trzecie, organizacje międzynarodowe, międzynarodowe instytucje finansowe lub inne osoby trzecie mogą wnieść dodatkowe wkłady finansowe lub niefinansowe na rzecz Programu lub na rzecz jego szczegółowych działań lub celów, o których mowa w art. 3 niniejszego rozporządzenia. Dodatkowe wkłady finansowe uważa się za zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel w rozumieniu art. 21 ust. 2 lit. a), d) lub e) lub art. 21 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.

2. Zasoby przydzielone państwom członkowskim w ramach zarządzania dzielonego mogą, na wniosek danego państwa członkowskiego, zostać przesunięte do Programu z zastrzeżeniem warunków określonych w stosownych przepisach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 ([23]). Komisja wykonuje te zasoby bezpośrednio zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 lub pośrednio zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) tego rozporządzenia. Zasoby te wykorzystuje się na rzecz zainteresowanego państwa członkowskiego. Jeżeli Komisja nie zaciągnęła żadnego zobowiązania prawnego w ramach zarządzania bezpośredniego lub zarządzania pośredniego na dodatkowe kwoty udostępnione na rzecz Programu, na wniosek danego państwa członkowskiego odpowiednie niewykorzystane kwoty można – na wniosek danego państwa członkowskiego – przesunąć z powrotem do programów źródłowych zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu (UE) 2021/1060.

([23]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

Artykuł 6

Finansowanie alternatywne, łączone i skumulowane

1. Program jest realizowany w synergii z innymi programami unijnymi. Działanie, które otrzymało wkład w ramach innego programu unijnego, może również otrzymać wkład z Programu pod warunkiem że wkłady te nie będą pokrywać tych samych kosztów. Zasady odpowiedniego programu unijnego mają zastosowanie do odpowiedniego wkładu lub do wszystkich wkładów można zastosować jeden zbiór przepisów dowolnego z programów unijnych zapewniających wkład, i można zaciągnąć jedno zobowiązanie prawne. Jeżeli wkład Unii opiera się na kosztach kwalifikowalnych, skumulowane wsparcie z budżetu Unii nie przekracza łącznych kosztów kwalifikowalnych działania i może być obliczane proporcjonalnie zgodnie z dokumentami określającymi warunki wsparcia.

2. Procedury wyboru w ramach Programu mogą być przeprowadzane wspólnie w ramach zarządzania bezpośredniego lub zarządzania pośredniego z państwami członkowskimi, instytucjami, organami i jednostkami organizacyjnymi Unii, państwami trzecimi, organizacjami międzynarodowymi, międzynarodowymi instytucjami finansowymi lub innymi osobami trzecimi, pod warunkiem ochrony interesów finansowych Unii. Procedury te podlegają jednolitemu zbiorowi przepisów i prowadzą do zaciągnięcia jednego zobowiązania prawnego. W tym celu partnerzy w ramach procedury wspólnego wyboru mogą udostępnić zasoby na rzecz Programu zgodnie z art. 5 niniejszego rozporządzenia. Partnerom można również powierzyć przeprowadzenie procedury wyboru, w stosownych przypadkach zgodnie z art. 62 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. Na potrzeby art. 153 ust. 3 tego rozporządzenia w procedurach wspólnego wyboru komisja oceniająca może częściowo składać się z członków będących przedstawicielami partnerów w ramach tych procedur.

Artykuł 7

Państwa trzecie stowarzyszone z Programem

1. Program lub konkretne działania, o których mowa w art. 10, mogą być otwarte na uczestnictwo następujących państw trzecich w drodze pełnego lub częściowego stowarzyszenia z Programem, zgodnie z celami określonymi w art. 3 i w odpowiednich umowach międzynarodowych lub w decyzjach przyjętych na podstawie tych umów:

a) członków Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu, którzy są członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego;

b) Ukrainy, zgodnie z warunkami określonymi w układzie o stowarzyszeniu UE–Ukraina.

2. Układy o stowarzyszeniu dotyczące uczestnictwa w Programie zawierane z państwami, o których mowa w ust. 1:

a) zapewniają sprawiedliwą równowagę w odniesieniu do wkładów i korzyści państwa trzeciego uczestniczącego w Programie;

b) określają warunki uczestniczenia w Programie, w tym sposób obliczania wkładów finansowych – składających się z wkładu operacyjnego i opłaty z tytułu uczestnictwa – na rzecz Programu i jego ogólnych kosztów administracyjnych;

c) nie przyznają państwu trzeciemu żadnych uprawnień decyzyjnych w ramach Programu;

d) gwarantują prawa Unii do zapewnienia należytego zarządzania finansami i ochrony jej interesów finansowych; oraz

e) zapewniają ochronę interesów Unii w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego.

3. Na potrzeby ust. 2 lit. d) stowarzyszone państwo trzecie:

a) przyznaje niezbędne prawa i dostęp wymagane na mocy rozporządzeń (UE, Euratom) 2024/2509 i (UE, Euratom) nr 883/2013;

b) gwarantuje egzekwowalność decyzji nakładających zobowiązania pieniężne na podstawie art. 299 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) i wyroków i nakazów Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej; oraz

c) zapewnia, aby jego właściwe organy współpracowały – zgodnie z mającymi zastosowanie umowami międzynarodowymi lub innymi mającymi zastosowanie przepisami – z Prokuraturą Europejską w zakresie prowadzenia postępowań przygotowawczych oraz wnoszenia i popierania oskarżeń w sprawie przestępstw naruszających interesy finansowe Unii.

Artykuł 8

Wykonywanie i formy finansowania unijnego

1. Program jest realizowany zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509 w ramach zarządzania bezpośredniego lub zarządzania pośredniego z podmiotami, o których mowa w art. 62 ust. 1 lit. c) tego rozporządzenia.

2. Finansowanie unijne może być udzielane w dowolnej formie zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509.

3. Zgodnie z art. 196 ust. 2 akapit drugi lit. a) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 wkłady finansowe mogą, w stosownych przypadkach i gdy jest to konieczne do realizacji danego działania, obejmować działania wspierane w ramach Programu rozpoczęte i koszty poniesione przed datą złożenia wniosku dotyczącego tych działań, pod warunkiem że działań tych nie rozpoczęto więcej niż trzy miesiące przed terminem zamknięcia zaproszenia do składania wniosków i nie zakończono przed podpisaniem umowy o udzielenie dotacji.

4. W przypadku gdy finansowanie unijne jest udzielane w formie dotacji, wówczas ma ono formę finansowania niepowiązanego z kosztami lub finansowania z uproszczonymi metodami rozliczania kosztów, zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509. W miarę możliwości dotacje w ramach Programu mają formę płatności ryczałtowych. Faktycznie poniesione koszty kwalifikowalne mogą podlegać zwrotowi wyłącznie wtedy, gdy celów działania wspieranego w ramach Programu nie można osiągnąć w inny sposób.

5. Zgodnie z art. 153 ust. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 komisję oceniającą mogą wspierać zewnętrzni eksperci posiadający ważne poświadczenie bezpieczeństwa osobowego, jeżeli wymaga tego program prac. Na zasadzie odstępstwa od art. 242 tego rozporządzenia wykaz niezależnych ekspertów nie jest podawany do wiadomości publicznej.

Artykuł 9

Kwalifikowalność

1. Kryteria kwalifikowalności ustanawia się zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509, aby wspierać osiągnięcie celów określonych w art. 3 niniejszego rozporządzenia, i kryteria te mają zastosowanie do wszystkich procedur wyboru w ramach Programu.

2. W procedurach wyboru do otrzymania finansowania unijnego mogą kwalifikować się następujące podmioty prawne:

a) podmioty mające siedzibę w państwie członkowskim;

b) podmioty mające siedzibę w stowarzyszonym państwie trzecim;

c) organizacje międzynarodowe;

d) SEAP.

3. W przypadku działań wspieranych w ramach Programu, o których mowa w art. 10, z wyjątkiem działań, o których mowa w art. 10 ust. 1 lit. d), odbiorcami finansowania unijnego (zwanymi dalej „odbiorcami") są MŚP.

4. Z wyjątkiem działań, o których mowa w art. 10 ust. 1 lit. c), odbiorcy:

a) muszą mieć siedzibę w Unii lub w stowarzyszonym państwie trzecim; oraz

b) ich zarządcze struktury wykonawcze muszą znajdować się w Unii lub w stowarzyszonym państwie trzecim.

5. Odbiorcy nie mogą podlegać kontroli ze strony niestowarzyszonego państwa trzeciego ani podmiotu z niestowarzyszonego państwa trzeciego.

6. Infrastruktura, obiekty, aktywa i zasoby odbiorców, które są wykorzystywane do finansowanego działania wspieranego w ramach Programu, muszą znajdować się na terytorium państwa członkowskiego lub stowarzyszonego państwa trzeciego przez cały czas realizacji działania.

7. Jeżeli odbiorcy, którzy uczestniczą w działaniu wspieranym w ramach Programu, nie mają łatwo dostępnych alternatyw ani odpowiednich infrastruktury, obiektów, aktywów i zasobów w Unii ani w stowarzyszonym państwie trzecim, mogą oni korzystać ze swojej infrastruktury oraz swoich obiektów, aktywów lub zasobów znajdujących się lub przechowywanych poza terytorium państw członkowskich lub stowarzyszonych państw trzecich, pod warunkiem że korzystanie to nie jest sprzeczne z interesami Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony, obejmującymi poszanowanie zasady stosunków dobrosąsiedzkich, i że odbywa się ono w sposób spójny z celami określonymi w art. 3. Koszty związane z działaniami wykorzystującymi taką infrastrukturę lub takie obiekty, aktywa lub zasoby nie kwalifikują się do wsparcia w ramach Programu.

8. Podmioty prawne można uznać za spełniające kryteria kwalifikowalności, o których mowa w niniejszym artykule, gdy spełniły równoważne warunki na podstawie rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1092 ([24]), rozporządzenia (UE) 2021/697, (UE) 2023/1525 ([25]), (UE) 2023/2418 ([26]), (UE) 2025/2643 ([27]) lub na podstawie rozporządzenia Rady (UE) 2025/1106, pod warunkiem że żadne późniejsze zmiany nie wpływają na spełnianie tych warunków.

9. Do finansowania unijnego nie kwalifikują się następujące działania:

a) działania lub części działań, które są już w pełni finansowane z innych źródeł publicznych lub prywatnych;

b) działania służące rozwijaniu produktów i technologii, których stosowanie, rozwój lub produkcja są zabronione przez mające zastosowanie prawo międzynarodowe;

c) działania służące opracowywaniu śmiercionośnej broni autonomicznej bez zapewnienia możliwości sprawowania przez człowieka merytorycznej kontroli nad decyzjami w sprawie wyboru i zaatakowania celu w przypadku przeprowadzania ataków na ludzi, bez uszczerbku dla możliwości zapewnienia unijnego finansowania działań służących opracowywaniu systemów wczesnego ostrzegania i środków przeciwdziałania do celów obronnych;

d) działania związane z amunicją kasetową.

Artykuł 10

Kwalifikujące się działania

1. Działania kwalifikujące się do finansowania w ramach Programu służą realizacji celów określonych w art. 3 i mogą przyjąć co najmniej jedną z następujących form:

a) wsparcie szybkiego opracowywania nowych i przełomowych produktów związanych z obronnością oraz, w stosownych przypadkach, komponentów niezbędnych do ich produkcji, w tym w przypadkach, gdy produkty te opierają się na integracji i dostosowaniu technologii cywilnych o potencjale podwójnego zastosowania do celów obronnych;

b) wsparcie wprowadzania na rynek nowych i przełomowych produktów związanych z obronnością, w tym poprzez wspieranie agregacji zapotrzebowania oraz specjalnych i iteracyjnych testów praktycznych i demonstracji, z zapewnieniem udziału użytkowników końcowych i uzyskiwania od nich informacji zwrotnych, w szczególności poprzez nawiązywanie kontaktów;

c) wsparcie przeniesienia siedziby podmiotu lub jego zarządczej struktury wykonawczej do Unii lub do stowarzyszonego państwa trzeciego w celu skutecznej realizacji działań, o których mowa w lit. a) i b), w przypadku gdy dany podmiot miał wcześniej siedzibę lub swoją zarządczą strukturę wykonawczą w niestowarzyszonym państwie trzecim;

([24]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1092 z dnia 18 lipca 2018 r. ustanawiające Europejski program rozwoju przemysłu obronnego mający na celu wspieranie konkurencyjności i zdolności innowacyjnych przemysłu obronnego Unii (Dz.U. L 200 z 7.8.2018, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1092/oj).

([25]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1525 z dnia 20 lipca 2023 r. w sprawie wspierania produkcji amunicji (ASAP) (Dz.U. L 185 z 24.7.2023, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1525/oj).

([26]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2418 z dnia 18 października 2023 r. w sprawie ustanowienia instrumentu na rzecz wzmocnienia europejskiego przemysłu obronnego przez zamówienia realizowane na zasadzie współpracy (EDIRPA) (Dz.U. L, 2023/2418, 26.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2418/oj).

([27]) Rozporządzenie Rady (UE) 2025/1106 z dnia 27 maja 2025 r. ustanawiające Instrument na rzecz Zwiększenia Bezpieczeństwa Europy („instrument SAFE") poprzez Wzmocnienie Europejskiego Przemysłu Obronnego (Dz.U. L, 2025/1106, 28.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1106/oj).

d) wsparcie niezbędne do skutecznej realizacji działań, o których mowa w lit. a) i b), w tym między innymi:

(i) kwalifikacji;

(ii) certyfikacji;

(iii) dostępu do infrastruktury;

(iv) dostępu do innowacyjnych zdolności i procesów produkcyjnych;

(v) wsparcia gotowości inwestycyjnej;

(vi) rozwoju umiejętności

(vii) zlecania opracowań; oraz

(viii) działań na rzecz budowy i wzmacniania ekosystemów, w tym wsparcia współpracy między MŚP a głównymi wykonawcami z europejskiego przemysłu obronnego, integratorami systemów i podwykonawcami pierwszego szczebla.

2. Program może zapewniać wsparcie na działania obejmujące szybką modernizację istniejących produktów i technologii, pod warunkiem że korzystanie z wcześniej istniejących informacji, praw własności intelektualnej lub innych praw niezbędnych do realizacji danego działania nie podlega, bezpośrednio ani pośrednio – poprzez co najmniej jeden pośredniczący podmiot prawny – ograniczeniom ze strony niestowarzyszonego państwa trzeciego lub podmiotu z niestowarzyszonego państwa trzeciego, w przypadkach gdy takie ograniczenie uniemożliwiałoby skuteczną realizację danego działania.

3. Odbiorcy korzystają, w miarę możliwości i w stosownych przypadkach, z szybkiej ścieżki dostępu do unijnych ośrodków testowo-doświadczalnych oraz do akceleratora biznesu w ramach unijnego systemu innowacji w dziedzinie obronności (EUDIS).

4. Działania wspierane w ramach Programu nie mogą być sprzeczne z interesami Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony określonymi w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB) zgodnie z tytułem V Traktatu o Unii Europejskiej, w tym z poszanowaniem zasady stosunków dobrosąsiedzkich.

Artykuł 11

Kryteria wyboru

1. W stosownych przypadkach i w zależności od charakteru procedury wyboru oraz zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509 kryteria wyboru są określane w programie prac, o którym mowa w art. 16 niniejszego rozporządzenia, i uwzględniają następujące elementy:

a) potencjał przełomowy w dziedzinie obronności oceniany w świetle zakresu, w jakim proponowane rozwiązanie odbiega od obecnych technologicznych poziomów bazowych;

b) jakość wniosku i zdolność wnioskodawcy do realizacji działania, o którym mowa w art. 10;

c) wpływ w dziedzinie obronności, z uwzględnieniem potrzeb państw członkowskich i stowarzyszonych państw trzecich, w szczególności w odniesieniu do oszczędności kosztowej, szybkości dostaw i gotowości do wykorzystania operacyjnego, w tym, w stosownych przypadkach, odporności w zakresie cyberbezpieczeństwa.

2. Oprócz elementów, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, program prac, o którym mowa w art. 16, może również uwzględniać zwiększenie bezpieczeństwa dostaw w łańcuchach dostaw nowych i przełomowych produktów i technologii związanych z obronnością.

3. W programie prac, o którym mowa w art. 16, zawiera się dodatkowe informacje dotyczące stosowania kryteriów wyboru, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, z uwzględnieniem celów zaproszenia do składania wniosków oraz procedur kwalifikacji i oceny.

Artykuł 12

Procedura kwalifikacji i wyboru

1. Aby zapewnić możliwość skutecznej realizacji działań, o których mowa w art. 10, bez zbędnej zwłoki, w programie prac można określić procedury wyboru, w ramach zarządzania bezpośredniego lub zarządzania pośredniego, które są objęte przyspieszoną i uproszczoną procedurą.

2. Na zasadzie odstępstwa od art. 199, 201 i 203 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 dotyczących dotacji oraz od art. 170 ust. 1 lit. b) i c) i art. 170 ust. 2 tego rozporządzenia dotyczących udzielania zamówień w programie prac można przewidzieć, że w odniesieniu do określonych w nim procedur wyboru zastosowanie mają następujące warunki:

a) wymogi dotyczące decyzji o udzieleniu zamówienia i podpisania zobowiązań prawnych są ograniczone do wstępnej oceny kryteriów wyboru i wykluczenia;

b) decyzja o udzieleniu zamówienia może zostać podjęta jedynie na podstawie oświadczenia własnego wnioskodawców i oferentów dotyczącego kryteriów kwalifikowalności i kwalifikacji, w szczególności w odniesieniu do kontroli, bez żądania odpowiednich dokumentów potwierdzających podczas oceny wstępnej;

c) Komisja przeprowadza ocenę końcową bez zbędnej zwłoki;

d) o wynikach oceny wstępnej powiadamia się wnioskodawców i oferentów w terminie określonym w programie prac; oraz

e) decyzję o udzieleniu zamówienia podejmuje się w terminie określonym w programie prac.

3. W przypadku gdy w ocenie końcowej, o której mowa w ust. 2 lit. c), stwierdzono, że odbiorca nie spełnia wszystkich kryteriów kwalifikowalności i kryteriów kwalifikacji, zobowiązanie prawne wygasa. Płatności dokonuje się dopiero po zakończeniu oceny końcowej.

4. W programie prac można ustanowić ukierunkowane, dwuetapowe, oddolne procedury wyboru zgodnie z następującymi zasadami:

a) na pierwszym etapie:

(i) można ogłosić zaproszenie do wyrażenia zainteresowania bez określania rodzaju działań ani instrumentu wykonania budżetu, które mają zostać wykorzystane – aby umożliwić wnioskodawcom i oferentom składanie wniosków dotyczących projektów lub ofert obejmujących towary, roboty budowlane lub usługi, które mogą przyczynić się do realizacji celów niniejszego rozporządzenia, określonych w programie prac, o którym mowa w art. 16;

(ii) wnioski i oferty ocenia się i szereguje na podstawie wspólnych kryteriów wyboru, określonych w programie prac, takich jak ich porównawczy wkład w realizację celów;

(iii) komisja oceniająca określa najbardziej odpowiedni instrument wykonania budżetu w ramach zarządzania bezpośredniego lub zarządzania pośredniego oraz proponuje maksymalną kwotę i formę wkładu Unii;

b) na drugim etapie wnioskodawcy lub oferenci, których projekty lub oferty zostały pozytywnie ocenione, są zapraszani do dostosowania i uzupełnienia swoich wniosków lub ofert w ramach dostępnego budżetu, zgodnie z wnioskami komisji oceniającej.

5. W przypadkach nieobjętych ust. 4 procedura wyboru przebiega zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu (UE, Euratom) 2024/2509, mającymi zastosowanie do odpowiedniego instrumentu wykonania budżetu.

6. Komisja przyznaje środki finansowe w ramach Programu w drodze aktów wykonawczych. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 17 ust. 4.

Artykuł 13

Interwencja motywująca

1. Na zasadzie odstępstwa od art. 9 w programie prac można przewidzieć, że procedura wyboru ma formę interwencji motywującej, umożliwiającej czasowe i warunkowe zawieszenie wymogu zgodności z kryteriami kwalifikowalności dotyczącymi lokalizacji siedziby podmiotów prawnych uczestniczących w Programie lub siedziby ich kierownictwa wykonawczego.

2. Kryteria kwalifikowalności, które zostały zawieszone zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu, muszą być spełnione, a zgodność z tymi kryteriami kwalifikowalności podlega ocenie w terminie określonym w zobowiązaniu prawnym w rozumieniu art. 2 pkt 39 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. Finansowania unijnego udziela się po spełnieniu wszystkich kryteriów kwalifikowalności.

3. Jeżeli kryteria kwalifikowalności, których stosowanie zawieszono zgodnie z ust. 1, nie zostaną spełnione w terminie określonym w zobowiązaniu prawnym, o którym mowa w ust. 2, działanie wspierane w ramach Programu uznaje się za niekwalifikowalne, a wszelkie finansowanie unijne podlega pełnemu odzyskaniu.

4. W przypadku gdy postępowanie o udzielenie zamówienia ma formę interwencji motywacyjnej, nie wypłaca się płatności zaliczkowych.

5. W programie prac określa się budżet przeznaczony na procedury wyboru, które mają formę interwencji motywującej zgodnie z ust. 1. Budżet ten stanowi ograniczoną część budżetu Programu, tak aby zachować ukierunkowany i wyjątkowy charakter tego wsparcia.

Artykuł 14

Stopy finansowania unijnego

Bez uszczerbku dla art. 193 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 w ramach Programu można finansować do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

Artykuł 15

Własność rezultatów

1. Rezultaty działań wspieranych w ramach Programu nie mogą podlegać, bezpośrednio ani pośrednio za pośrednictwem co najmniej jednego pośredniczącego podmiotu prawnego, kontroli ani ograniczeniom ze strony niestowarzyszonych państw trzecich lub podmiotów z niestowarzyszonych państw trzecich, w tym w odniesieniu do transferu technologii.

2. Niniejsze rozporządzenie nie wpływa na swobodę państw członkowskich w zakresie ich polityki dotyczącej wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego.

3. Transfery technologii przeprowadza się z pełnym poszanowaniem wymogów dyrektywy 2009/43/WE oraz, w stosownych przypadkach, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/821 ([28]).

4. Bez uszczerbku dla ust. 2, przeniesienie własności lub udzielenie wyłącznej licencji na rzecz niestowarzyszonego państwa trzeciego lub podmiotu z niestowarzyszonego państwa trzeciego w odniesieniu do rezultatów uzyskanych w ramach Programu, które ma miejsce w okresie trzech lat od ostatecznej płatności za działanie, wymaga uprzedniego powiadomienia Komisji i zatwierdzenia przez odpowiednie organy państwa członkowskiego lub stowarzyszonego państwa trzeciego na warunkach zapewniających ochronę interesów Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony. W przypadku gdy takie przeniesienie własności lub udzielenie wyłącznej licencji jest sprzeczne z interesami Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony lub z celami określonymi w art. 3, wsparcie udzielone w ramach Programu podlega zwrotowi.

5. W przypadku gdy Unia udzieli zamówienia na ekspertyzę, wszystkie państwa członkowskie oraz stowarzyszone państwa trzecie, na pisemny wniosek, nieodpłatnie uzyskują prawo do niewyłącznej licencji na wykorzystanie tej ekspertyzy.

6. W przypadku gdy finansowania unijnego udziela się w formie dotacji, instytucjom, organom lub jednostkom organizacyjnym Unii, a także organom udzielającym dotacji przysługują, na wniosek, nieodpłatne prawa dostępu do rezultatów, bez uszczerbku dla własności rezultatów lub praw własności intelektualnej do podstawowych informacji, wyłącznie do celów opracowywania, wdrażania i monitorowania istniejących polityk lub programów Unii w dziedzinach ich kompetencji. Takie prawa dostępu są ograniczone do zastosowania niekomercyjnego i niekonkurencyjnego.

Artykuł 16

Program prac

1. Program jest realizowany w ramach programu prac, o którym mowa w art. 110 ust. 2 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.

2. W programie prac szczegółowo określa się kategorie działań i tematy, które mają być wspierane w ramach Programu. Kategorie te muszą być zgodne z celami określonymi w art. 3.

3. W programie prac priorytetowo traktuje się wyzwania, które odpowiadają pilnym i priorytetowym potrzebom w zakresie zdolności, wspólnym dla kilku państw członkowskich.

([28]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/821 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające unijny system kontroli wywozu, pośrednictwa, pomocy technicznej, tranzytu i transferu produktów podwójnego zastosowania (Dz.U. L 206 z 11.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj).

4. Z wyjątkiem procedury wyboru przewidzianej w art. 12 ust. 4, program prac, w stosownych przypadkach, zawiera wymogi funkcjonalne oraz określa formę finansowania unijnego zgodnie z art. 8, nie ograniczając przy tym konkurencji między zaproszeniami do składania wniosków.

5. Komisja przyjmuje program prac w drodze aktu wykonawczego. Ten akt wykonawczy jest przyjmowany zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 17 ust. 4.

Artykuł 17

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

2. Europejska Służba Działań Zewnętrznych i Europejska Agencja Obrony są zapraszane do udziału w posiedzeniach komitetu w charakterze obserwatorów oraz by przedstawiać swoje stanowiska i służyć wiedzą fachową na potrzeby prac komitetu.

3. Komisja może, z własnej inicjatywy lub na wniosek co najmniej jednego państwa członkowskiego, zaprosić, w stosownych przypadkach, przedstawicieli stowarzyszonych państw trzecich do udziału w posiedzeniach komitetu. Przedstawiciele stowarzyszonych państw trzecich nie są obecni podczas głosowania w komitecie ani nie uczestniczą w tym głosowaniu.

4. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

5. W przypadku gdy komitet nie wyda żadnej opinii, Komisja nie przyjmuje projektu aktu wykonawczego i stosuje się art. 5 ust. 4 akapit trzeci rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Artykuł 18

Związek z dyrektywą 2009/81/WE

Udzielone przez państwo członkowskie zamówienie dotyczące produktu związanego z obronnością powstałego w wyniku działania wspieranego w ramach Programu lub w wyniku projektu, który otrzymał pieczęć suwerenności zgodnie z art. 4 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2024/795, a następnie otrzymał finansowanie państwa członkowskiego zgodnie z art. 6 niniejszego rozporządzenia, uznaje się za zamówienie udzielone w ramach programu współpracy opartego na badaniach i rozwoju w rozumieniu art. 13 lit. c) dyrektywy 2009/81/WE.

Artykuł 19

Zmiana w rozporządzeniu (UE) 2024/795

W rozporządzeniu (UE) 2024/795 art. 4 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Komisja przyznaje pieczęć suwerenności projektowi przyczyniającemu się do osiągnięcia celów STEP, pod warunkiem że dany projekt został oceniony i jest zgodny z minimalnymi wymogami jakościowymi, w szczególności z kryteriami kwalifikowalności, wykluczenia i wyboru, określonymi w zaproszeniu do składania wniosków na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/522, (UE) 2021/694, (UE) 2021/695, (UE) 2021/697 lub (UE) 2026/2387 (*), lub na podstawie rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2019/856 (**).

(*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2026/2387 z dnia 21 października 2026 r. w sprawie ustanowienia programu na rzecz sprawnych i szybkich innowacji w dziedzinie obronności (AGILE) i zmiany rozporządzenia (UE) 2024/795 i (UE) 2026/467 (Dz.U. L, 2026/2387, 3.11.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2026/2387/oj).

(**) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/856 z dnia 26 lutego 2019 r. uzupełniające dyrektywę 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do działania funduszu innowacyjnego (Dz.U. L 140 z 28.5.2019, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2019/856/oj).”.

Artykuł 20

Zmiana w rozporządzeniu (UE) 2026/467

W rozporządzeniu (UE) 2026/467 art. 13 ust. 4 lit. f) otrzymuje brzmienie:

„f) producentów i podwykonawców biorących udział w produkcji produktów związanych z obronnością można uznać za spełniających warunki kwalifikowalności, o których mowa w niniejszym ustępie, w przypadku gdy spełnili równoważne warunki na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1092 ([1])*, (UE) 2021/697 ([2])*, (UE) 2023/1525 ([3])*, (UE) 2023/2418 ([4])* lub (UE) 2026/2387 ([5])*, lub rozporządzenia Rady (UE) 2025/1106 oraz pod warunkiem że żadne późniejsze zmiany nie wpływają na spełnianie tych warunków;

([1])* Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1092 z dnia 18 lipca 2018 r. ustanawiające Europejski program rozwoju przemysłu obronnego mający na celu wspieranie konkurencyjności i zdolności innowacyjnych przemysłu obronnego Unii (Dz.U. L 200 z 7.8.2018, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1092/oj).

([2])* Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/697 z dnia 29 kwietnia 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Obronny i uchylające rozporządzenie (UE) 2018/1092 (Dz.U. L 170 z 12.5.2021, s. 149, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj).

([3])* Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1525 z dnia 20 lipca 2023 r. w sprawie wspierania produkcji amunicji (ASAP) (Dz.U. L 185 z 24.7.2023, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1525/oj).

([4])* Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2418 z dnia 18 października 2023 r. w sprawie ustanowienia instrumentu na rzecz wzmocnienia europejskiego przemysłu obronnego przez zamówienia realizowane na zasadzie współpracy (EDIRPA) (Dz.U. L, 2023/2418, 26.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2418/oj).

([5])* Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2026/2387 z dnia 21 października 2026 r. w sprawie ustanowienia programu na rzecz sprawnych i szybkich innowacji w dziedzinie obronności (AGILE) i zmiany rozporządzeń (UE) 2024/795 i (UE) 2026/467 (Dz.U. L, 2026/2387, 3.11.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2026/2387/oj).”.

Artykuł 21

Stosowanie przepisów dotyczących informacji niejawnych

1. W celu wdrożenia niniejszego rozporządzenia:

a) państwa członkowskie i stowarzyszone państwa trzecie, na których terytorium odbiorcy mają siedzibę, oceniają szczególnie chroniony charakter podstawowych i nowych informacji wykorzystywanych podczas realizacji działań wspieranych w ramach Programu;

b) jeżeli informacje te są objęte krajową klauzulą tajności, państwa członkowskie i stowarzyszone państwa trzecie, o których mowa w lit. a), ustanawiają odpowiednie ramy bezpieczeństwa zgodnie ze swoimi krajowymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi;

c) każde państwo członkowskie zapewnia poziom ochrony informacji niejawnych UE równoważny poziomowi ochrony przewidzianemu w przepisach bezpieczeństwa określonych w decyzji Rady 2013/488/UE ([29]);

d) Komisja chroni informacje niejawne otrzymane w związku z Programem zgodnie z przepisami bezpieczeństwa określonymi w decyzji Komisji (UE, Euratom) 2015/444 ([30]).

2. Komisja udostępnia system bezpiecznej wymiany do ułatwienia wymiany informacji niejawnych i szczególnie chronionych między Komisją, państwami członkowskimi i stowarzyszonymi państwami trzecimi oraz, w stosownych przypadkach, wnioskodawcami i odbiorcami. System ten uwzględnia krajowe przepisy państw członkowskich dotyczące bezpieczeństwa.

Artykuł 22

Audyty

Audyty dotyczące wykorzystania wkładu Unii przeprowadzane przez osoby lub podmioty, w tym przez osoby lub podmioty inne niż te, które zostały upoważnione przez instytucje, organy lub jednostki administracyjne Unii, stanowią podstawę ogólnej pewności zgodnie z art. 127 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. Europejski Trybunał Obrachunkowy kontroluje rachunki wszystkich dochodów i wydatków Unii zgodnie z art. 287 TFUE.

Artykuł 23

Informowanie, komunikacja i promocja

1. Odbiorcy podają informacje o pochodzeniu finansowania unijnego oraz zapewniają wyeksponowanie finansowania, w tym podczas promowania działań wspieranych w ramach Programu i ich rezultatów, poprzez dostarczanie spójnych, skutecznych i proporcjonalnych ukierunkowanych informacji przeznaczonych dla różnych grup odbiorców, w tym dla mediów i opinii publicznej.

2. Komisja prowadzi działania informacyjne i komunikacyjne dotyczące niniejszego rozporządzenia oraz realizowanych w jego ramach działań wspieranych w ramach Programu oraz osiągniętych rezultatów.

3. Zasoby finansowe przydzielone na Program mogą być przeznaczane na organizację działań w zakresie upowszechniania informacji, nawiązywania kontaktów i podnoszenia świadomości, w tym w celu otwierania łańcuchów dostaw z myślą o wsparciu transgranicznego uczestnictwa MŚP. Działania te obejmują środki służące zapewnieniu szerokiej wiedzy na temat Programu oraz ułatwianiu uczestnictwa w nim w całej Unii, w szczególności wśród MŚP, przedsiębiorstw typu start-up i nietradycyjnych podmiotów z sektora obronnego, które dotychczas w ograniczonym stopniu uczestniczyły w programach unijnych. Działania popularyzacyjne obejmują środki mające na celu informowanie potencjalnych wnioskodawców o możliwości włączenia ich produktów do katalogu sprzedaży na potrzeby wojska ustanowionego na mocy rozporządzenia (UE) 2025/2643.

Artykuł 24

Monitorowanie, ocena i przegląd

1. Komisja monitoruje realizację Programu i ocenia jego skuteczność w osiąganiu celów określonych w niniejszym rozporządzeniu. Biorąc pod uwagę wysoki poziom ryzyka i duży potencjał nowych i przełomowych innowacji w dziedzinie obronności, sukces Programu ocenia się na poziomie portfela.

2. Komisja regularnie informuje Parlament Europejski i Radę o realizacji Programu.

([29]) Decyzja Rady 2013/488/UE z dnia 23 września 2013 r. w sprawie przepisów bezpieczeństwa dotyczących ochrony informacji niejawnych UE (Dz.U. L 274 z 15.10.2013, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2013/488/oj).

([30]) Decyzja Komisji (UE, Euratom) 2015/444 z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie przepisów bezpieczeństwa dotyczących ochrony informacji niejawnych UE (Dz.U. L 72 z 17.3.2015, s. 53, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2015/444/oj).

3. Do dnia 1 lipca 2028 r. Komisja sporządzi sprawozdanie oceniające wpływ i skuteczność działań wspieranych w ramach Programu i przedłoży je Parlamentowi Europejskiemu i Radzie. Sprawozdanie to zawiera informacje na temat:

a) poziomu uczestnictwa MŚP;

b) geograficznego rozmieszczenia wspieranych podmiotów w całej Unii i w stowarzyszonych państwach trzecich;

c) tematycznego podziału wspieranych działań;

d) podziału wydatków według rodzaju działania;

e) skuteczności procedur wyboru w odniesieniu do wskaźników referencyjnych w ramach istniejących instrumentów;

f) zagregowanych danych dotyczących wykorzystania produktów finansowanych z Programu.

Artykuł 25

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu dnia 21 października 2026 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego	*W imieniu Rady*
Przewodnicząca	*Przewodniczący*
R. METSOLA	T. DOOLEY